

Protokół

20. posiedzenia, II. sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego
z dnia 17. Października 1884.

Początek o godzinie 11. minut 30.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyplikiewicz.

Sekretarze: posłowie Dr. Stanisław hr. Badeni, książę Władysław Sapieha, A. Jędrzejowicz i Tytus Siengalewicz.

Obecnych posłów 130.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Namiestnik JE. Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 18. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie poczyniono zarzutów, zaś protokół z 19. posiedzenia jest złożony w biurze sejmowem.

Sekretarz p. Dr. Stanisław hr. Badeni czyta spis petycyi wniesionych po dzień 17. Października 1884. od Nr. 761 do 773. które przydzielono następującym komisjom:

Komisji szkolnej L. 761, 762, 763, 764, 765, 766 767, 770, 773.

„ prawniczej L. 768.

„ drogowej L. 769.

Wydziałowi krajowemu zaś przekazano petycyę L. 771. 772.

Przystąpiono do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku p. Waygarta w sprawie rozkładu kosztów stałego kwaterunku.

Sprawozdawca poseł Adam Jędrzejowicz uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przechodzi do porządku dziennego nad wnioskiem posła Waygarta w sprawie rozkładu kosztów stałego kwaterunku.

II. Nad petycyą gminy miasta Lwowa L. 479 o zaprowadzenie ustawy kwaterunkowej i nad petycyą gminy miasta Krakowa L. 292 o zwrot wydatków stałego kwaterunku w czasie

od 1. Lipca 1879 po koniec roku 1883 poniesionych, oraz o wypłacenie przez lat 15 od 1. Stycznia 1884 r. poczynając, do należitości ze Skarbu Państwa rocznie wypłacanych, dodatku w takiej wysokości, aby wydatek na zakupno i przerobienie koszar obrony krajowej, wraz z procentem 6%, zupełnie został amortyzowany -- Sejm przechodzi do porządku dziennego.

W rozprawie ogólnej przemawiają pp. Chrzanowski, Waygart, Wajgiel, Pilat.

Po zamknięciu rozprawy na wniosek p. St. Badeniego i przemówieniu p. Goldmana i sprawozdawcy, przystępuje Izba do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta ustęp I. wniosku komisji.

P. Waygart stawia w miejsce ustępu I. następujący wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wniosek p. Waygarta w sprawie równego rozkładu kosztów stałego kwaterunku wojska, jako też petycja gminy miasta Lwowa o zaprowadzenie ustawy kwaterunkowej do L. 479 wniesiona i petycja gminy miasta Krakowa o zwrot wydatków stałego kwaterunku za czas od 1. Lipca 1879 do końca roku 1883 poniesionych, oraz o wypłacanie przez lat 15 od 1. Stycznia 1884 r. poczynając, do należitości ze Skarbu Państwa rocznie wypłacanych, dodatku w takiej wysokości, aby wydatek na zakupno i przerobienie koszar obrony krajowej wraz z procentem 6% zupełnie został amortyzowany -- odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia następnej sesji sejmowej odpowiednich wniosków.

Izba nie popiera wniosku p. Waygarta i uchwała ustęp I. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta ustęp II. wniosku komisji.

P. Chrzanowski stawia następujący dostatecznie poparty wniosek w miejsce ustępu II. wniosku komisji :

Petycje miasta Krakowa L. 293 i miasta Lwowa L. 479 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania, a względnie do przedłożenia Sejmowi wniosków jakie uzna za stosowne.

Przemawiają pp. Majer, Pilat i Romanowicz.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. Chrzanowski dla sprostowania faktu.

Po przemówieniu sprawozdawcy, Izba w głosowaniu uchyla ustęp II. wniosku komisji i przyjmuje natomiast wniosek p. Chrzanowskiego.

Z porządku dziennego następuje :

Sprawozdanie komisji kolejowej o wniosku p. Alfreda Potockiego w sprawie taryf kolejowych

Sprawozdawca p. Jaworski prostuje omyłki druku i przedstawia imieniem komisji następujący wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Zważywszy, że powtarzające się od lat kilku nieurodzaje i klęski elementarne oraz ciągle wzmagający się upadek cen na warunki produkcji w kraju naszym w sposób tak szkodliwy oddziaływiają, iż w wielu wypadkach zaledwie koszta produkcji pokryte być mogą ;

Zważywszy, że w skutek zbyt wygórowanych kosztów przewozu kolejowego, a mianowicie w skutek dozwolanych taryf dyferencyonalnych dla krajów ościennych, pod warunkami korzystniejszymi, aniżeli dla kraju naszego, konkurencya Galicyi na targach europejskich staje się niemożliwą ;

Zważywszy, że c. k. Rząd ma prawo potwierdzania a względnie rozporządzania zmian taryf przewozowych na wielkiej części linii kolejowych w państwie austriackim, a w szczególności na tej części kolei Karola Ludwika, która ze Skarbu Państwa z tytułu gwarancji jest subwencyonowaną, a to w moc koncesyi z dnia 15. Maja 1867 roku, artykuł 6 i 11 (dz. p. p. Nr. 88 z roku 1867), również jak na kolei Czernowieckiej w moc ustawy państwowej z dnia 11. Stycznia 1864 Art. VII. p. 4 i 8 (dz. p. p. Nr. 5 z r. 1864), oraz z mocy koncesyi z dnia 15., Maja 1867 Art. VI. i XI. (dz. p. p. Nr. 85 z r. 1867);

Zważywszy, że c. k. Rząd we własnej administracyi prowadzi zarząd kolei państwowych w Galicyi, zaś przewóz Kolei pierwszej węgiersko-galicyjskiej umową przewozową (Péage) ma zawarowany i w ten sposób przewóz od granicy rosyjskiej do granicy pruskiej ma zapewniony;

Zważywszy, że do wybudowania tychże kolei państwowych Galicya w moc uchwały Sejmu z dnia 21. Października 1881 znacznym datkiem 1,100.000 zł. jedynie z tego powodu się przychyliła, aby przez to uzyskać możność wywozu swych produktów w warunkach przystępniejszych, aniżeli to na kolejach poprzód istniejących miało miejsce:

I. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby taryfy na kolejach państwowych w ogóle, zaś przy wprowadzeniu ruchu na całej przestrzeni kolei państwowych galicyjskich w szczególności, w ten sposób ustanowione i przeprowadzone były, iżby stosunki i potrzeby kraju naszego należycie uwzględniono, a mianowicie, by produkcya i handel galicyjski, w skutek zbyt wygórowanych kosztów przewozu, jak to dotychczas miało miejsce, na dalsze szkody narażane nie były.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby na podstawie udzielonych Towarzystwom kolejowym w Austrii koncesyi w ogóle, zaś w szczególności na podstawie koncesyi kolei Arc. Kar. Ludwika i kolei czerniowieckiej zarządził, ażeby zarządy tychże kolei zniżenie taryf dla przewozu produktów krajowych, mianowicie dla zboża, mąki, drzewa, bydła opasowego, oleju i wosku skalnego w stanie surowym lub przerobionym i t. d. bez zwłoki przeprowadziły, oraz by tymże zarządom wzbroniono przyznawanie dla wywozu produktów z zagranicy pochodzących, ulg taryfowych w warunkach korzystniejszych, aniżeli te, które dla wywozu produktów krajowych obowiązywać będą.

III. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby ze względu na termin, w którym w moc art. 19. koncesyi z dnia 3. Marca 1857 służyć będzie państwu prawo wykupna kolei Arcyks. Karola Ludwika, po dokładnem zbadaniu stosunków tejże kolei rozważył, czy przy tej sposobności nie dałyby się wprowadzić zmiany, których wymaga niezbędnie interes państwa i kraju naszego, szczególnie pod względem uregulowania taryf i zabezpieczenia dla c. k. Rządu zupełnego wpływu na sprawy taryfowe na tejże kolei.

IV. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w obec zbliżającego się wygaśnięcia przywileju c. k. kolei północnej Ces. Ferdynanda, użył odpowiednich środków w celu zapobieżenia, by handel i produkcya kraju naszego nie były narażone na te przeszkody i straty, które dotychczas ponoszą w skutek zbyt wygórowanych kosztów i uciążliwych warunków przewozu na liniach tejże kolei.

Po przemówieniu p. Merunowicza i sprawozdawcy, przystępuje Izba do rozprawy szczegółowej.
Sprawozdawca czyta:

Zważywszy, że powtarzające się od lat kilku nieurodzaje i klęski elementarne oraz ciągle wzmagający się upadek cen, na warunki produkcji w kraju naszym w sposób tak szkodliwy oddziałują, iż w wielu wypadkach zaledwie koszta produkcji pokryte być mogą;

Zważywszy, że wskutek zbyt wygórowanych kosztów przewozu kolejowego, a mianowicie w skutek dozwolanych taryf dyferencyonalnych dla krajów ościennych pod warunkami korzystniejszymi, aniżeli dla kraju naszego, konkurencya Galicyi na targach europejskich staje się niemożliwą;

Zważywszy, że c. k. Rząd ma prawo potwierdzania a względnie rozporządzania zmian taryf przewozowych na wielkiej części linii kolejowych w państwie austriackiem, a w szczególności na tej części kolei Karola Ludwika, która ze Skarbu Państwa z tytułu gwarancji jest subwencyonowana, a to w moc koncesyi z dnia 15. maja 1867 roku, artykuł 6 i 11 (dz. p. p. Nr. 88 z roku 1867), również jak na kolei Czerniowieckiej w moc ustawy państw. z dnia 11. Stycznia 1864 Art. VII. p. 4 i 8 (dz. p. p. Nr. 5 z r. 1864), oraz z mocy koncesyi z dnia 15. Maja 1867 Art. VI. i XI. (dz. p. p. Nr. 85 z r. 1867).

Izba uchwała ustęp 1, 2, i 3, motywów zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

Zważywszy, że c. k. Rząd we własnej administracyi prowadzi zarząd kolei państwowych

w Galicyi. zaś przewóz kolei pierwszej węgiersko-galicyjskiej umową przewozową (Péage) ma zawarowany i w ten sposób przewóz od granicy rosyjskiej do granicy pruskiej ma zapewniony;

P. Merunowicz wnosi uchylene tego ustępu.

P. Hausner popiera ten wniosek.

Przewodnictwo obejmuje Zastępcę Marszałka ks. biskup sembratowicz.

Po przemówieniu sprawozdawcy, uchwała Izba ustęp 4. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Zważywszy, że do wybudowania tychże kolei państwowych Galicya w moc uchwały Sejmu z dnia 21. Października 1881 znacznym datkiem 1,100.000 zł. jedynie z tego powodu się przyczyniła, aby przez to uzyskać możność wywozu swych produktów w warunkach przystępniejszych, aniżeli to na kolejach poprzód istniejących miało miejsce:

Izba uchwała ten ustęp zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

I. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby taryfy na kolejach państwowych w ogóle, zaś przy wprowadzeniu ruchu na całej przestrzeni kolei państwowych galicyjskich w szczególności, w ten sposób ustanowione i przeprowadzone były, iżby stósunki i potrzeby kraju naszego należycie uwzględniono, a mianowicie, by produkcya i handel galicyjski, w skutek zbyt wygórowanych kosztów przewozu, jak to dotychczas miało miejsce, na dalsze szkody narażane nie były.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby na podstawie udzielonych Towarzystwom kolejowym w Austrii koncesyi w ogóle, zaś w szczególności na podstawie koncesyi kolei Arcyks. Karola Ludwika i kolei czerniowieckiej zarządził, ażeby koleje te niżenie taryf dla przewozu produktów krajowych, mianowicie dla zboża, mąki, drzewa, bydła opasowego, oleju i wosku skalnego w stanie surowym lub przerobionym i t. d. bez zwłoki przeprowadziły, oraz by zarządom tych kolei wzbroniono przyznawanie dla wywozu produktów z zagraucy pochodzących, ulg taryfowych w warunkach korzystniejszych, aniżeli te, które dla wywozu produktów krajowych obowiązywać będą.

Izba uchwała ustęp I. i II. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

III. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby ze względu na termin, w którym w moc art. 19, koncesyi z dnia 3. Marca 1857, służyć będzie państwu prawo wykupna kolei Arcyks. Karolu Ludwika, po dokładnem zbadaniu stosunków tejże kolei rozważył, czy przy tej sposobności nie dałyby się wprowadzić zmiany, których wymaga niezbędnie interes państwa i kraju naszego, szczególnie pod względem uregulowania taryf i zabezpieczenia dla c. k. Rządu zupełnego wpływu na sprawy taryfowe na tejże kolei.

P. Merunowicz wnosi przejście do porządku dziennego nad ustępem III. wniosku komisji, ewentualnie zaś gdyby wniosek przejścia do porządku dziennego się nie utrzymał, następującą poprawkę:

Po słowach w trzecim wierszu: „czy przy tej sposobności“, dodać słowa: „nie należałoby wykupić jej linie na własność państwa“.

Dalszy zaś ustęp z wniosku komisyjnego opuścić.

Po przemówieniu p. Merunowicza co do formalnego traktowania, Izba w głosowaniu uchyla wniosek przejścia do porządku dziennego i nie popiera poprawki p. Merunowicza, a natomiast uchwała ustęp III. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

IV. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w obec zbliżającego się wygaśnięcia przywileju c. k. kolei północnej Ces. Ferdynanda, użył odpowiednich środków w celu zapobieżenia, by handel i produkcya kraju naszego nie były narażone na te przeszkody i straty, które dotychczas ponoszą w skutek zbyt wygórowanych kosztów i uciążliwych warunków przewozu na liniach tejże kolei.

Przemawia p. Merunowicz i wnosi przejście do porządku dziennego nad ustępnym IV. wniosku komisji, ewentualnie zaś gdyby wniosek przejścia do porządku dziennego się nie utrzymał, stawia do tego ustępu następującą poprawkę:

Zamiast słów w drugim wierszu: „użył odpowiednich środków“: wstawić słowa „przyprowadził do skutku zajęcie tej kolei w zarząd Państwa“.

Po przemówieniu sprawozdawcy i p. Merunowicza co do formalnego traktowania, Izba w głosowaniu uchyla wniosek przejścia do porządku dziennego, i nie popiera poprawki posła Merunowicza, a uchwała ustęp IV. zgodnie z wnioskiem komisji.

Przewodnictwo obejmuje napowrót Marszałek.

Na wniosek sprawozdawcy p. Jaworskiego uchwała Izba przystąpić do trzeciego czytania bez czytania i uchwała cały wniosek komisji kolejowej w trzecim czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji szkolnej o wniosku p. Wojciecha Dzieduszyckiego do ustawy o ustroju publicznych szkół ludowych, a w szczególności wydziałowych i do zmiany ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Marszałek oświadcza, iż dla spóźnionej pory odracza obrady nad tym przedmiotem do następnego posiedzenia, a Izba przystępuje do punktu czwartego porządku dziennego, którym jest sprawozdanie komisji powodziowej z działu akcyi ratunkowej dla dotkniętych klęską powodzi w r. 1884.

Sprawozdawca p. Artur Potocki uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: .

- 1) Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia z funduszu krajowego bezzwrotnych za siłków na wspomnienie gospodarzy wiejskich, tegoroczną powodzią dotkniętych, do wysokości 200.000 zł. w. a.
- 2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu udać się bezzwłocznie z usilną prośbą do c. Rządu, ażeby w obec potrzeby pomocy dla dotkniętych klęską powodzi w r. b., przechodzącej możność kraju, wyjednał w drodze ustawy państwowej z c. k. Skarbu Państwa
  - a) bezzwrotną zapomogę w wysokości 300.000 zł. w. a. na wspomnienie gospodarzy wiejskich, tegoroczną powodzią dotkniętych;
  - b) bezprocentową pożyczkę dla potrzebujących pomocy gospodarzy wiejskich dotkniętych powodzią, na zakupno nasion na zasiewy jare w wysokości 300.000 zł. w. a. zwrótną w 6ciu równych ratach rocznych, poczynawszy od 1. Stycznia 1886, na które kraj daje porękę, jeżeli pożyczki w porozumieniu i za zgodą Wydziału krajowego będą rozdzielane.

P. Henzel wnosi głosowanie en bloc nad całym wnioskiem komisji

Izba przyjmuje ten wniosek i uchwała en bloc w drugim czytaniu cały wniosek komisji. Następnie czyta sprawozdawca dalszy wniosek komisji.

Wysoki Sejm raczy przekazać Wydziałowi krajowemu do rozpoznania i do możliwego uwzględnienia petycyje, dotyczące kwestyi ratunkowej, a mianowicie L. 435/p. 372, 545/p. 466, 682/p. 576, 738/p. 626, 781/p. 662.

Izba uchwała ta wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. hr. Artur Potocki czyta sprawozdanie komisji powodziowej o petycji L. 265 komitetu dla zabezpieczenia brzegów Sanu w Nisku, z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę komitetu dla zabezpieczenia brzegów Sanu w Nisku. odstępuje się c. k. Rządowi z gorącym poparciem do dalszego zajązadzenia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. hr. Artur Potocki czyta sprawozdanie komisji powodziowej o petycji L. 696 gminy Bohorodczany stare;

- 1) o regulację rzeki Bystrzycy i o ratunek od zatopienia;
- 2) o uregulowanie spławiania przez skarb Sołotwiński praktykowanego, z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu aby,

1) Po zbadaniu rzeczy, u c. k. Rządu się postarał, żeby przynajmniej §§. 24, 26, 29, 34, 37, 40 i 42 c. k. patentu lasowego z d. 3. Grudnia 1852 ściśle przestrzegane były;

2) aby po zbadaniu grożącego niebezpieczeństwa na miejscu, udzielił potrzebnej pomocy.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

P. Wereszczyński podnosi z przedłożenia Wydziału krajowego projekt ustawy o zaciągnięciu pożyczki w sumie 200.000 zł.

Marszałek oświadcza, iż ze względu na regulamin obecnie nie może być podany pod rozprawę projekt tej ustawy.

P. Romanowicz wnosi przekazanie tej sprawy komisji budżetowej celem obmyślenia pokrycia.

Po przemówieniu p. Chrzanowskiego, Izba uchwała wniosek p. Romanowicza.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji powodziowej o przedłożeniu Wydziału krajowego co do środków dążących do zabezpieczenia kraju na przyszłość od powodzi i wylewu rzek.

Sprawozdawca poseł Chrzanowski uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji z projektami uchwał:

U c h w a ł y :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I.

1. Aby zabezpieczyć wiele okolic kraju naszego od wylewów i powodzi niszczących je prawie corocznie, Sejm Król. Galicyi i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem, dopominając się oddzielną uchwałą, iżby c. k. Rząd prowadził energiczniej i skuteczniej niż dotychczas, kosztem skarbu państwa roboty regulacyjne na przestrzeniach rzek spławnych pod jego pieczę i zarządem zostających. — uznaje za nieodzownie konieczne wykonanie wspólnym nakładem państwa, kraju i stron interesowanych, robót ochronnych i regulacyjnych: na górnym biegu Wisły i Dniestru i na wszystkich dopływach tych dwóch rzek w granicach naszego kraju, oraz na Prucie, Bugu i ich dopływach także w granicach naszego kraju; dalej uznaje za konieczne zabudowanie dzikich potoków górskich wpadających do tych rzek, wreszcie odwodnienie, zalesienie i ustalenie stoków górskich.

2. Dla pokrywania wydatków na roboty poszczególnione pod 1) i na utrzymanie tych robót, będzie utworzony w Galicyi oddzielny „fundusz na regulację wód“, do którego wpływałyby zasiłki dawane przez skarb państwa, przez kraj i przez interesowanych.

3. Do tego funduszu regulacyjnego, dla częściowego pokrycia wydatków na wyżej pod 1.) wymienione roboty, wyznacza Sejm sumę 3,500.000 zł. w. a., wpłacalną w piętnastu równych ratach rocznych począwszy od r. 1885, pod warunkiem, jeżeli skarb państwa zobowiąże się złożyć do tegoż funduszu sumę 9,500.000 zł. w. a. wpłacalną także w piętnastu równych ratach rocznych począwszy od r. 1885.

W ten zasiłek ze skarbu państwa nie byłyby wliczane sumy, które państwo daje corocznie z tytułu zarządu drogami i ich budowy.

4. Obowiązek udziału interesowanych w pokrywaniu wydatków na te roboty regulacyjne i ochronne oraz na ich utrzymanie, uregulowany będzie przez ustawę krajową.

5. Ustanowioną będzie „komisya krajowa dla regulacyi wód“, z siedzibą we Lwowie, pod przewodnictwem Namiestnika, w której skład wejdą: a) delegaci rządu, b) delegaci Wydziału krajowego, c) delegaci obu krajowych Towarzystw rolniczych. Komisya ta ułoży program robót regulacyjnych, oznaczając w jakiej kolei mają być te roboty wykonane ze względu na ich nagłość i ważność, a program ten ma być zatwierdzony przez rząd w porozumieniu się z Wydziałem krajowym; dalej komisya ta ma orzekać co do projektów i kosztorysów poszczególnych robót, kierować ich wykonaniem i zarządzać „funduszem na regulację wód“

Bliższe postanowienia oznaczające liczbę członków „komisji dla regulacyi wód“ i zakres jej działania, oraz zakres działania jej wydziału stałego, wydane będą w drodze administracyjnej przez rząd w porozumieniu się z Wydziałem krajowym.

II.

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem wzywa c. k. rząd, aby roboty regulacyjne na przestrzeniach rzek splawnych pod jego wyłączną pieczęcią i zarządem zostających, wykonywał raźniej i skuteczniej według własnego przedłożenia złożonego Izbowi Rady państwa przy projekcie budżetu na r. 1884, i roboty te ukończył w terminach zakreślonych w tem przedłożeniu, najpóźniej zaś w lat piętnaście licząc od początku 1884 r.; oraz aby rozszerzył swój zarząd i opiekę nad temi przestrzeniami rzek splawnych, które, po zebraniu dat, okażą się splawnemi, jak to w projekcie wspomnionym zapowiedział.

III.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wyjednał u c. k. rządu bezzwłoczne rozpoczęcie badań dzikich potoków górskich i rzek w okolicach powodzią nawiedzanych, celem zebrania dat potrzebnych do sporządzenia przybliżonych kosztorysów robót wymienionych w uchwale I., oraz, aby wyjednał rozpoczęcie, o ile można, już z wiosną roku przyszłego, nagłych robót ochronnych.

IV.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wyjednał u c. k. Rządu: organizację w kraju naszym rządowej służby technicznej i nadzorczej lasowej, odpowiednią rozległości lasów, potrzebie ich ochrony i zalesieniu nagich stoków górskich, oraz podział kraju na okręgi lasowe z szczególnem uwzględnieniem potrzeby nadzoru lasów górskich i przyszłych zalesień; w ogóle, aby tę organizację służby technicznej i nadzorczej lasowej w Galicyi ustanowił rząd po porozumieniu się z Wydziałem krajowym.

P. Abrahamowicz wnosi głosowanie en bloc nad powyższymi wnioskami komisji.

Izba uchwala głosowanie en bloc.

Marszałek poddaje pod głosowanie ustępy I, II, III i IV, wniosku komisji.

Izba uchwala en bloc w drugim czytaniu ustęp I. do włącznie IV. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta następujący projekt ustawy:

U s t a w a :

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

§. 1.

W celu wykonania budowli i robót regulacyjnych i ochronnych dla powstrzymania wylewów rzek, zabezpieczenia ich brzegów i odwrócenia szkód zrzadzanych przez wody górskie, może być zaciągnięta pożyczka krajowa pod najkorzystniejszymi warunkami, do wysokości 3,500.000 zł. w gotówce.

§. 2.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

Izba uchwała §§. 1 i 2 tytuł i wstęp zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy w drugim czytaniu uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy i przyjmuje powyższe uchwały (od I do włącznie IV) w trzecim czytaniu.

Następnie na wniosek sprawozdawcy przyjmuje Izba uchwałę następującą:

Powzięciem tych uchwał załatwione zostają petycje do liczb 162, 215, 270, 241, 265, 361, 384, 432, 433, 448, 315, 316, 317, 606, 607, 608, 596, 597, 604, 618, 626, 627, 648, 649, 693, 690, 765, 762, 763, 757, 739.

P. J. E. hr. Alfred Potocki wnosi wysłanie od Sejmu deputacyi z 5 członków pod przewodnictwem Marszałka krajowego do Najjaśniejszego Pana, aby przedłożyła i poleciła Jego ojcowskiemu sereu potrzeby i zamiary kraju dotyczące klęsk roku 1884, i zapobieżenia powtarzaniu się takich nieszczęść w przyszłości.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Marszałek oświadcza, iż wybór członków deputacyi postawi na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Z powodu spóźnionej pory zamyka Marszałek posiedzenie i naznacza następne na dzień 18. Października 1884 godzinę 11. przed południem z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny 21. posiedzenia, II. sesji, V. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w Sobotę dnia 18. Października 1884. o godzinie 11. przed południem.

1. Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji drogowej o petycji gminy miasta Brodów, względem udzielenia prawa poboru kopytkowego. Sprawozdawca p. Koziembrodzki.

2. Sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia:

a) gminie miejskiej w Monasterzyskach w powiecie Buczackim na pobór 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina;

b) gminie miasta Radymna na pobór opłat od napojów spirytusowych słodzonych;

c) gminie Kościaszyn w powiecie Sokalskim na użycie narosłych i skapitalizowanych procentów od kapitału serwitutowego na wewnętrzne urządzenia tamtejszej cerkwi filialnej.

Sprawozdawca poseł Smolka.

3. Sprawozdanie komisji szkolnej o wniosku p. Wojciecha Dzieduszyckiego do ustawy o ustroju publicznych szkół ludowych, a w szczególności wydziałowych i do zmiany ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku poselania do nich dzieci. Sprawozdawca poseł Wojciech Dzieduszycki.

4. Sprawozdanie komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o wniosku pp. Chrzanowskiego, Artura Potockiego i Zamoyskiego w sprawie ustanowienia komisji krajowej dla nieszkodliwego odprowadzania wód górskich. Sprawozdawca poseł Zamoyski.

5. Sprawozdanie komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie popierania przedsięwzięciw melioracyjnych na podstawie ustawy państwowej z 30. Czerwca 1884. Sprawozdawca poseł Sanguszko.

6. Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie uwolnienia dochodów Banku krajowego od wszystkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych. Sprawozdawca poseł Abrahamowicz.

7. Sprawozdanie komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zakładania niższych szkół rolniczych w zachodniej części kraju. Sprawozdawca poseł Langie.

8. Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków indemnizacyjnych za rok 1883. Sprawozdawca poseł Chrzanowski.

9. Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku p. Bobczyńskiego w sprawie wydania noweli do ustawy o pijaństwie. Sprawozdawca poseł Żarski.
10. Sprawozdanie komisji prawniczej o petycji Towarzystwa ochrony własności ziemskiej w Li-manowej w sprawie uchylecia niezgodności w postępowaniu władz sądowych i politycznych przy dzieleniu posiadłości tabularnych. Sprawozdawca poseł Fruchtman.
11. Sprawozdanie komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o petycji Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego z prośbą o subwencję. Sprawozdawca poseł Zamojski.
12. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku p. Wasilewskiego w sprawie wydania ustawy służbowej i ustawy robotniczej. Sprawozdawca poseł Górecki.

Koniec posiedzenia o godzinie 3. minut 5 po południu.

Marszałek krajowy :

Dr. Zybkiewicz w. r.

Sekretarze:

St. Badeni w. r.

Siengalewicz w. r.

Spis petycyj

wniesionych po dzień 17. Października 1884.

761. Mieszkańcy wsi Wola Postołowa pp. Żurowskiego o zatrzymanie nadal języka ruskiego w szkole ludowej w Lisku.
762. Mieszkańcy wsi Łukawicy — jak wyżej.
763. Mieszkańcy wsi Weremienia — jak wyżej.
764. Mieszkańcy wsi Huzele — jak wyżej.
765. Mieszkańcy miasta Liska — jak wyżej.
766. Mieszkańcy wsi Beruichowa górnego — jak wyżej.
767. Mieszkańcy wsi Postołowa — jak wyżej.
768. Gminy i obszary dworskie powiatu Zaleszczyckiego pp. Chamca. o utworzenie Sądu obwodowego w Zaleszczykach.
769. Gmina i obszar dworski Stojanów pp. Męcińskiego. o zatrzymanie pierwotnego kierunku drogi krajowej Lwów-Stojanów.
770. Towarzystwo pedagogiczne w Siedliczowie pp. Tyszkiewicza, w sprawie zmiany ustawy rękodzielniczej.
771. Gmina miasta Rochatyna pp. Onyszkiewicza, o bezprocentową pożyczkę 15.000 zł. na budowę koszar.
772. Antoni Klebowicz nauczyciel pp. Romańczuka, o zapomogę lub zaliczkę 200 zł.
773. Szymon Kizymowicz nauczyciel pp. Romańczuka o wliczenie 4 lat służby do emerytury.

